

Forskningsplan

Stiftelsen Nordmøre Museum

2010-13

Vedtatt av styret Stiftelsen Nordmøre Museum 04.03.2010

BAKGRUNN

1. Innledning og definisjoner

Stiftelsen Nordmøre museum representerer stor faglig bredde. Det forventes at vi fyller rollen som aktuell og konstruktiv samfunnsaktør. Vi er en formidlingsarena i daglig kontakt med publikum. Museet har også store muligheter i sine samlinger av gjenstander, bygninger, bøker, arkiv og foto som kan gi grunnlag for ny kunnskap og spennende formidling.

Samfunnsendringer skjer i raskt tempo, noe som ofte er og oppfattes som en motsetning eller kontrast til museenes tradisjon. Det er viktig å ha kunnskap om og forståelse av de endringer samfunnet stadig gjennomgår. Sammenhengen mellom fortid og nåtid bør styrkes gjennom faglig revitalisering av samlingene. En slik revitalisering vil styrke relasjonen fortid – nåtid, og på den måten gjøre museet meningsbærende. Samtidsforskning forsøker på bred, tverrfaglig basis å stille nye spørsmål og ta i bruk nye metoder både for innsamling, forskning og formidling. Forskning skal ikke være en tjeneste vi kjøper eksternt; vi ønsker å bygge opp kompetansen internt.

Forskning og kunnskapsutvikling er en av museets sentrale oppgaver på linje med innsamling, bevaring, dokumentasjon og formidling. Forskning og kunnskapsutvikling er en forutsetning for å kunne drive og videreutvikle de museale oppgavene. I tillegg forutsetter omstillingen som museene har vært gjennom og de økte krav til kulturinstitusjonenes oppgaver i samfunnet, mer faglig kompetanse hos de ansatte. Ved å legge bedre til rette for tilgang til museenes samlinger og anlegg, legger man samtidig til rette for kunnskapsproduksjon i museene og for eksterne forskere.

Forskning er en aktiv, grundig og systematisk granskning for å finne ny viten og øke kunnskapen. Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) definerer forskning slik: Forskning og utviklingsarbeid (FoU) er skapende arbeid på systematisk grunnlag med henblikk på å øke den vitenskapelige og tekniske viten, herunder viten vedrørende mennesker, kultur og samfunn - samt utnyttelse av den eksisterende viten til å anviser nye praktiske anvendelser.

Målet med forskningsprosessen er å utvikle ny kunnskap som i sin tur kan anta ulike former: Utforskende forskning, som formulerer nye problem; Konstruktiv forskning, som utvikler løsninger på et problem eller Empirisk forskning, som tester en løsning gjennom empiriske bevis. Aktuelle forskningsmetoder er: saksstudier («case study»), planmessig og bearbeidet innsamling/kartlegging/klassifisering, erfaring og intervjuer. Rapportering/dokumentasjon kan gjøres som tekst, fortelling eller fotopresentasjon.

Handlingsbåren kunnskap er de erfaringer og den kunnskap som i form av håndlag, handlingsmønster og oppfating går i arv fra en generasjon til en annen i et kunnskapsbærende handlingsfellesskap. Ved overføring av handlingsbåren kunnskap er den grunnleggende læreform herming kombinert med utprøving og personlig erfaring. I dette arbeidet er dokumentasjon og forskning kombinert med praktisk erfaring viktig. Det oppfordres til at man utformer prosjekter der flere forskere og ulike miljøer arbeider sammen.

Immateriell kulturarv er et begrep knyttet til aktivt vern av immateriell kultur, og er et tema som for alvor ble satt på den politiske dagsorden med Unesco-konvensjonen av 17. oktober

2003. Den immaterielle kulturen har av sin egenart fortonet seg som usynlig versus den materielle, men ble gjennom Unesco gjort til et spesielt hovedsatsningsområde. I globalt perspektiv er immateriell kulturarv ikke bare viet oppmerksomhet, men også atskillige bekymringer mht. til alle muntlige kulturtradisjoner og kulturelle kunnskaper som daglig forsvinner fra det menneskelige repertoar. Konvensjonen skal legge grunnlaget for en mer målrettet og systematisk innsats for å dokumentere, bevare og fremme immaterielle kulturuttrykk som *mundtlige fortellergenre, ritualer og skikker, dans, musikk, kunnskaper om tradisjonelt håndverk*, osv., både nasjonalt, i forbindelse med kulturmøter, dvs. gjennom satsingsfeltet mangfoldige minner, og gjennom internasjonale prosjekter rettet mot utviklingsland. Unesco-konvensjonen om vern av den immaterielle kulturarven ble i Norge ratifisert gjennom vedtak i Stortinget, 17. januar 2007 [St.prp. nr. 73 (2005-2006)].

Samordning med øvrig internt planverk:

Forskningsplana berører museets rullerte årsplaner, Innsamlingsplan (når forskning impliserer innsamling av nytt materiale), Kompetanseplan (etterutdanning), Formidlingsplan (forskning skal formidles) og merkantil sektor (gjøre eldre trykte kildekrifter elektronisk søkbare, digitalisere film og lydopptak).

2. Overordnet planverk

Sitat fra Kultur- og kirkedepartementets tildelingsbrev til Nordmøre museum for 2009, datert 14.1.2009:

- Musea skal arbeida med ... initiativ til forskning (2.2.)
- Det vil særleg verta lagt vekt på ... initiativ til forskning (2.3.)
- Museet vert bede om å gje ei kort (årleg) attendemelding på punkt ... Forskning (4.1.)

I Strategiplan for SNM 2009-12 står det:

Grunnleggende verdi 2: Troverdig: Vi skal gjennom forskning og forvaltning gi grunnlag for en sann og troverdig formidling.

Hovedutfordring 3: Forskning:

- Tid til og kompetanse på dokumentasjon og grunnforskning
- Styrke nettverkssamarbeid
- Produksjon av flere formidlingspakker (imøtekomme forventet etterspørsel)
- Definere relevant forskning/forskningsbehov/ønsker
- Definere faglige virkeområder (fylkesansvar, øvrige fagfelt)

Hovedmålsetning 2:

Drive aktivt utviklingsarbeid: gjennom å være en kunnskapsbase om Nordmøres fortid

Delmål 2009-2012: Faglig satsing:

- Fartøyvern, med Mellemværftet som senter
- Handlingsbåren kunnskap
- Skimuseum Rindal
- Norsk klippfiskmuseum

- Norsk myrmuseum
- Nasjonale nettverk

Utredes:

- ”grønn kunnskap”
- Fosnakultur
- Industribygging i Sunndal
- Gjenreisningsarkitektur i Kristiansund
- 1900-tallets historie

Når det i framtida foreligger vedtatt liste over museumsavdelingenes spesialiseringsområder, vil denne ha en naturlig plass på dette sted i forskningsplanen.

Stortingsmelding nr 49 (08/09): Framtidas museum, sier om forskning i kap. 12:

Mål: Forskning og kunnskapsutvikling ved museene er et nødvendig faglig grunnlag for innsamling, dokumentasjon og formidling. Et delmål vil være økt forskningssamarbeid, både i museumsnettverket og mellom museene og forskningsmiljøer i kunnskapssektoren.

*Blant de ulike institusjonstypene som sammen utgjør kulturarvsvfamilien, inntar museene en litt spesiell stilling i den forstand at de har en friere stilling til på selvstendig faglig grunnlag å bestemme hva som skal samles inn. Dette gjelder spesielt museer som arbeider med kunst og nyere kulturhistorisk materiale, slik som tilfellet er for det store flertallet av institusjonene i det nasjonale museumsnettverket. Mens for eksempel Nasjonalbiblioteket og Arkivverket har en innsamlingsaktivitet som helt eller delvis er definert i et lovverk, har museer som arbeider med kunst og nyere kulturhistorisk materiale, stor faglig frihet med hensyn til hva som skal selekteres og tas inn i samlingene. Denne faglige friheten forplikter imidlertid og setter ekstra krav til **forskningsbasert innsamlingsaktivitet**. De grunnleggende spørsmålene til disse museenes kildemateriale vil alltid være: hvilken ny kunnskap kan erverves og hvilke samfunnspektiver og sammenhenger kan belyses gjennom å ta dette materialet inn i samlingene?*

Oppsummering av tiltak

- *Innenfor rammen av et FOU-program for hele abm-feltet vil det for museenes del være særlig viktig å legge til rette for prosjekter som kan fremme kunnskapsbasert samlingsutvikling.*
- *Det må legges til rette for samarbeid mellom museene og forskningsmiljøer ved universitet og høyskoler.*
- *Arbeidet med å utvikle kompetansen innenfor handlingsbåren kunnskap skal styrkes både gjennom Norsk handverksutvikling og faglig museumsnettverk for håndverk.*
- *I ABM-utviklings kompetanseprogram, skal prosjekter og utvikling innenfor handlingsbåren kunnskap og mangfoldsperspektivet ha en prioritert stilling.*

3. Mest aktuelle tema

- Fartøyvern, herunder skipsdatabasen
- Handlingsbåren kunnskap: 1) antikvariske byggemetoder for hus og båt, 2) øvrige forskningstema
- Ski-produksjon
- Klippfisk: kartlegging av tørkeplasser, importlandenes kultur
- Musikktradisjoner, opera
- Kystkultur og fiskerihistorie
- ”grønn kunnskap”: Myrdyrkingens historie, naturhistorie
- Tekstilkultur
- Fosnakultur og annen arkeologi
- Industribygging i Sunndal
- Gjenreisningsarkitektur i Kristiansund
- 1900-tallets historie
- Utredning om kaldmagasin og utstillingsmagasin i nybygget
- Fotogransking; teksting og publisering
- Fotografi som kilde
- Privatarkivgransking: lage katalog
- Enkeltgjenstander i samlingene, innsamlingsplan
- Mattradisjoner regionalt og lokalt
- Lokalhistorie generelt, herunder personallhistorie
- Livsløpintervjuer

HANDLINGSPLAN

4. Rammebetingelser, rekruttering

1. Samarbeid med forskere og forskingsmiljøer eksternt: Museet bør etablere forpliktende og varig samarbeid med andre forskningsmiljøer og museer nasjonalt og internasjonalt. Vi skal være med på å videreutvikle institusjonelle og individuelle nettverk og etablere samarbeidsprogrammer. En viktig utfordring for museet er forskningsrekruttering. Vi ønsker å knytte til oss studenter og stipendiater, og etablere samarbeid med universiteter, høyskoler og andre forskningsmiljøer, ved å tilby kontor plasser for gjesteforskere.

2. Hvis forskningsaktiviteter ikke er iverksatt i rimelig omfang innen rimelig tid, kan et langsiktig mål være å opprette et ansvarsområde som forskningsleder. Vedkommende skal ha kompetanse og ressurser til å veilede i et bredt tilfang av forskningsmetoder, med utgangspunkt i de aktuelle fagtradisjoner.

3. Bedre organisering og utnyttelse av ressurser: Følgene av en foreslått ordning der flest mulig av de ansatte skal ha en normgivende stillingsprosent øremerket forskning/dokumentasjon og krav til produksjon hos den enkelte (for eksempel minst en tekst pr år), skal utredes. Forskningsoppdrag kan bli en inntektskilde for institusjonen.

4. Etterspørre forskningskompetanse ved nyansettelser.
5. Vi følger ICOMs etiske regelverk

6. Vi sporer opp og tar i bruk ekstraordinær privat og offentlig finansiering, særlig programmer innen EØS-avtalen.
7. Museet vedlikeholder sitt bibliotek med litteratur om Nordmøre

5. Resultater

1. Forskningsresultater er ny kunnskap som skal formidles: *forskningen har formidling som mål og formidlingen baseres på forskning*. Økt samarbeid mellom ulike fagtradisjoner og geografiske enheter skal videreutvikle museet som regional utviklingsaktør og attraksjon.
2. Forskningen skal resultere i formidling og utstillinger, herunder månedlige kåserier/foredrag, helst i egen regi.
3. Produksjon av vitenskapelige og populærvitenskapelige artikler og bøker, herunder egen årbok.
4. En størst mulig andel artikler skal publiseres i bøker og tidsskrifter med fagfellevurdering.
5. Dokumentasjon og forskning skal gjøres tilgjengelig på internett.
6. Forskningen skal synliggjøres og skal synliggjøre SNMs kompetanse og rolle i samfunnet, og samtidig gi Nordmøringene identitet/røtter og kunnskap og gi andre lyst til å besøke oss.

6. Publikasjoner

Nordmøre museums etablerte medier videreføres: årbok, temabøker og skriftserie. Forskningsgruppa er redaksjon.

a) Årbok for Nordmøre museum 2010-

Forrige årbok utkom i 2003. Neste utgis i november 2010. Tekstbidrag må leveres innen 1. juni. Tema: Kystkultur.

Årboka skal ha høy kvalitet og skal være gjennomarbeidet av en redaksjon. Fargebilder, nyheter. Lederartikkelen skal være en programerklæring for forskningsfeltet. Årboka kan veksle mellom tema og blandet innhold. Den skal ha bred lokal/regional interesse/appell. Smakebiter av artikler kan legges ut på web før boka er trykt, hele boka i ettertid.

Mulige seinere tema:

- a. Marinarkeologi i Vågen
- b. Nyskrevne bidrag i tråd med forskningsplanen bør prioriteres

b) Temabøker: Utgis når det foreligger egnede manus. Wilhelm Lunds Kristiansundsdokumentasjon 1908 er et eksempel.

c) Skriftserie: Større avhandlinger i bearbeidet form, med english summary. Aktuelt tema: Geitbåten.

7. Forskningsstrategi

1. Dokumentasjon og ”herme rørsle” (systematisk kopiering av manuelt håndverk) regnes også som forskning.
2. Resultater/funn skal formidles
3. Vi skal ha et årlig internt forskningsseminar.
4. Alle faglig ansatte skal bidra årlig

8. Kortsiktig handlingsplan 2010

1. Kurs i intervjumetode og forskningsseminar
2. Innkjøp av flere videokamera og lydopptakere
3. Årboka

9. Budsjett 2010

Kr 50.000 fordeles med kr 40' til årbok og 10' til kurs/seminar. Årboka forutsettes delfinansiert ved annonser (provisjonssalg), abonnenter og salg. Årboka må gis kassakreditt av Stiftelsen Nordmøre museum, inntil hoveddelen av årets salg er gjennomført.